

Qus . 1

1 : कस्मैचित विरलाय जनाय कः रसः रोचते ?

- A. हास्यरसः
- B. करुणरसः
- C. बीभत्सरसः
- D. सूकारस

2 : आर्षेण संस्कृताय जनाय कीदर्शी वाणी रोचते ?

- A. कर्कशा
- B. ऋज्वी
- C. कुटिला
- D. स्पष्टा

3 : परस्पर दुर्गुणानुवाद कस्मै रोचते ?

- A. ईर्षाग्रस्ताय
- B. दयाग्रस्ताय
- C. मानग्रस्ताय
- D. अपमानग्रस्ताय

4 : स्नेहपुर्णमपि वाणी के भावयितु न पारयन्ति ?

- A. मन्दाः
- B. पण्डिताः
- C. साधवः
- D. नीतिज्ञाः

Qus. 2

1 : कर्कशा वाणी कः कस्मै वदति ?

- यः जड़ः दुर्व्यसनरतः अलसः च सेवकः भवति, तस्मै तस्य अधिपः प्रायः कर्कशा वाणी वदति ।

2 : ईर्षाग्रस्ताय स्वस्य की रोचते ?

➤ ईर्षाग्रस्ताय स्वस्य गुणानुवाद रोचते ।

3 : के हितमपि अनुसासन न सहन्ते ?

➤ केचन असूयकाः हितमपि अनुसासन न सहन्ते ।

4 : जनान आनंदयितु कीदर्शी वाणी प्रयोक्तव्या ?

➤ जनान आनंदयितु संस्कर्ता वाणी एव सतत प्रयोक्तव्या ।

Qus. 3 : अधोलिखितानी क्रियापदानी ह्यस्तंभूतकालस्य रूपत्वेन परिवर्तयत् ।

(1) रोचते - अरोचत

(2) अर्हति - आर्हत

(3) सहन्ते - असहनत

(4) पारयन्ति - अपारयन

Qus. 4 : निम्नलिखिताना पढ़ाना समासप्रकार लिखती ।

(1) हास्यरसः - हास्यस्य रसः - षष्ठी तत्पुरुष

(2) दुर्व्यसनरतः - दुर्व्यसनेषु रतः - सप्तमी पुरुष

(3) सुरूचपूर्णः - सुरूच्या पूर्णः - तृतीया तत्पुरुष

(4) गुणानुवादः - गुणानाम् अनुवादः- षष्ठी तत्पुरुष

(5) सर्वमनोरमा - सर्वेभ्यः मनोरमा - यतुर्थी तत्पुरुष

Qus . 5 : शब्दरूपैः रिक्तस्थानानी पूरयत ।

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
1. स्थाली	स्थाल्यौ	स्थाल्यः
2. मृगः	मृगौ	मृगाः
3. कर्कशाम्	कर्कशे	कर्कशाः
4. परिवारे	परिवारयोः	परिवारेषु

Qus . 6 : वचनानुसार धातुरुपैः रिक्तस्थानानी पूरयत ।

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(१) रोचते	रोचेते	रोचन्ते
(२) रसायटी	रसयतः	रसयन्ति
(३) भवति	भवतः	भवन्ति
(४) पारयति	पारयतः	पारयन्ति

Qus. 7

(1) જે વસ્તુ એકને ગમે છે. (યાત વાસ્તુ એક રુચ)

➤ યાદ વાસ્તુ એકસ્મૈ રોચતે ।

(2) માણસોની જુદી જુદી રૂચી હોય છે. (જન ભિન્ના ભિન્ન રૂચિ ભૂ)

➤ જનના ભિન્ના ભિન્ના રૂચિ ભવતિ ।

(3) સુભાષિત પણ સતોષ આપી શકાતું નથી. (સુભાષિત એપીઆઈ ન સંતોષય)

➤ સુભાષિતં અપિ ન સન્તોષયતી ।

(4) કેટલાક લોકો અસુચક હોય છે. (કિચન જાન અસુચક ભૂ)

➤ કિચન જનાઃ અસૂચકાઃ ભવન્તિ ।

(5) માણસો વિચક્ષણ હોતા નથી. (જાન વિચક્ષણ ન ભૂ)

➤ જનાઃ વિચક્ષણઃ ન ભવતિ ।

Qus . 8

1 : સંસાર ભીન્નારુચી છે, તે શા ઉપરથી જણાઈ આવે છે ?

➤ સંસારમાં જે વસ્તુ એક વ્યક્તિ ને ગમે છે તે બીજી વ્યક્તિને ગમતી નથી. એ ઉપરથી કહી શકાય કે આ સંસાર ભિન્ન ભિન્ન રુચીવાળો હોય છે. એક પરિવારમાં જન્મેલા એકસરખા આચારવિચારવાળા લોકોની પણ જુદી જુદી રુચી હોય છે; જુદા જુદા પરિવારમાં જન્મેલા લોકોની તો વાત જ શી કરવી? જેમના પિતા સમાન હોય તેવા પુત્રોમાં કોઈને ગળ્યો રસ, બીજા કોઈને ખારો તો વાલી બીજાને ખ તો રસ ભાવે છે. આ ઉપરથી જણાઈ આવે છે કે સંસાર ભીન્નારુચી છે.

(2) મૃદુ અને હજુ વાણી કોને ગમે છે?

➤ જે વ્યક્તિ ઋષિઓના સંસ્કારી સંસ્કાર યુક્ત હોય છે, તેને મૃદુ અને જુ (સરળ) વાણી ગમે છે.

(3) ઈર્ષ્યા ગ્રસ્ત માણસ કોનું શું ગમે છે ?

➤ ઈર્ષ્યા ગ્રસ્ત માણસ બીજાના દુર્ગુણોનું અને પોતાના ગુણોનું વર્ણન સાંભળવું ગમે છે.

(4) સભામાં જઈને કેવું બોલવું જોઈએ ?

➤ મહર્ષિ મનુ ના મત પ્રમાણે સભામાં જઈને માણસ સમજદારીપૂર્વક નું વચન બોલવું જોઈએ. એવું વચન ન બોલનારો કે વિરુદ્ધ વચન બોલનાર માણસ પાપી છે.

(5) સ્નેહપૂર્ણ વાણીને પણ કોણ અનુભવી શકતા નથી ?

➤ મંદબુદ્ધિ વાળા અને જ્ઞાની માણસ સ્નેહપૂર્ણ વાણીને અનુભવી શકતા નથી .

